

Verslag over de "interparlementaire betrekkingen tussen het Europees Parlement en nationale Parlement in het kader van het Verdrag van Lissabon"

2009-2014
Jaarverslag 2013/2014

Dit is een publicatie van het
Directoraat voor betrekkingen met de nationale parlementen,
Directeur: Christine Verger
E-mailadres: christine.verger@ep.europa.eu
Hoofd Afdeling wetgevingsdialoog: Patrizia Maria Prode
E-mailadres: patrizia.prode@ep.europa.eu
Hoofd Afdeling institutionele samenwerking: Francisco Juan Gomez Martos
E-mailadres: francisco.gomezmartos@ep.europa.eu
Manuscript voltooid door: Eschel Alpermann
E-mailadres: eschel.alpermann@ep.europa.eu

JAARVERSLAG 2013/2014

INHOUDSOPGAVE

Bericht aan de lezer

1. Inleiding

2. Belangrijke ontwikkelingen en trends in de interparlementaire samenwerking

2.1 De Interparlementaire Conferentie inzake het economische bestuur van de EU

2.2 De gele kaart voor het voorstel over de instelling van een Europees openbaar ministerie ("EPPO-voorstel")

2.3 Verdieping van de interparlementaire samenwerking in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB)

2.4 De parlementen van de EU in het kader van mondiale governance

3. Institutionele parlementaire samenwerking

3.1 Conferentie van parlementaire commissies voor Unieaangelegenheden (COSAC)

3.2 Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU)

3.3. Betrekkingen met de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa (PACE)

4. Interparlementaire vergaderingen

4.1 Interparlementaire commissievergaderingen – gerichtere uitwisseling tussen deskundigen

4.2 Bilaterale bezoeken – een flexibele en efficiënte formule

4.3 Videoconferenties - De weg vooruit

5. Het "mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing" – Protocol 2 bij het Verdrag van Lissabon

6. Instrumenten voor uitwisseling van informatie en ontwikkeling van netwerken

6.1 Interparlementaire EU-informatie-uitwisseling - IPEX

6.2 Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie - ECPOD

7. Trends in de interparlementaire betrekkingen 2009-2014

Bijlagen

Bericht aan de lezer

Deze zittingsperiode loopt ten einde, en daarom zouden we u in dit laatste jaarverslag een overzicht willen geven van de ontwikkelingen in de interparlementaire samenwerking tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen tijdens deze legislatuur. Na meer dan twee jaar van geslaagde onderlinge samenwerking, wordt dit verslag het laatste verslag van onze hand als vicevoorzitters voor de betrekkingen met de nationale parlementen voor deze zittingsperiode. Het is tevens het laatste verslag van Vicevoorzitter Martínez, die met pensioen gaat na 22 jaar dienst in een nationaal parlement, 15 jaar dienst in het Europees Parlement en verschillende jaren in interparlementaire functies zoals vicevoorzitter van de parlementaire vergadering van de WEU en vicevoorzitter en voorzitter van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa. Het is met andere woorden een goed moment om een stand van zaken op te maken van de verwezenlijkingen van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon tot het einde van deze zittingsperiode en om de fakkel door te geven aan het nieuwe verkozen Europees Parlement.

De interparlementaire samenwerking heeft een lange weg afgelegd sinds de Conventie over de toekomst van Europa en is de afgelopen jaren echt gegroeid. Dat blijkt heel duidelijk uit het recordaantal interparlementaire commissievergaderingen dat de afgelopen vier jaar in de EP-gebouwen werd georganiseerd, waaraan in het totaal meer dan 1 500 leden van nationale parlementen deelnamen, en uit de recente heropleving van de gezamenlijke commissievergaderingen van het EP en het parlement van het voorzitterschap. Het blijkt ook uit de toename van het aantal verzoeken om informatie die door het Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie werd verwerkt, de sterkere aanvaarding van IPEX als hét platform voor interparlementaire uitwisseling over EU-aangelegenheden door nationale parlementen en de vastberadenheid van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU) om twee nieuwe formaten uit te werken voor gespecialiseerde interparlementaire conferenties.

De afgelopen twee jaar heeft de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU) aan belang ingewonnen door de rol die interparlementaire samenwerking heeft gekregen dankzij artikel 9 van het protocol (nr. 1) over de rol van de nationale parlementen en heeft zij de leiding genomen in de uitwerking van de toekomst van de interparlementaire betrekkingen. De Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU heeft in respectievelijk 2012 en 2013 overeenkomsten tot stand gebracht over de uitwerking van twee nieuwe formaten voor interparlementaire controle op het gebied van GBVB/GVDB, naar aanleiding van de ontbinding van de parlementaire vergadering van de WEU, en over het economische bestuur, om een tegengewicht te bieden voor de trend van de intergouvernementele besluitvorming door de lidstaten. De eerste edities van deze nieuwe interparlementaire conferenties (IPC's) bieden vooruitzichten op meer parlementaire controle en een sterkere democratisering. Anders dan bij de COSAC of de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU zelf, komen in deze nieuwe interparlementaire fora "van de tweede generatie" deskundigen samen voor specifieke vakgebieden. Door aangelegenheden waarover tot op heden van de ene dag op de andere op EU-niveau achter gesloten deuren werd beslist naar de voorgrond te halen en openbaar te bespreken, kunnen dit soort fora bijdragen tot de ontwikkeling van een Europese openbare ruimte voor beleidsdebatten. Onverminderd de bevoegdheden van het EP valt nog af te wachten of deze IPC's een trend van meer democratische verantwoordingsplicht en parlementaire controle van EU-beleid kunnen teweegbrengen.

In die nieuwe context staan COSAC, dat in 2013 de 50e verjaardag van zijn eerste vergadering vierde in Vilnius, een aantal zware uitdagingen te wachten. Die uitdagingen hebben deels te maken met de samenstelling van COSAC - hoofdzakelijk generalisten uit commissies voor EU-aangelegenheden - en deels met het geïnstitutionaliseerde karakter ervan en het strikte reglement. In plaats van ruimte te creëren voor interparlementaire uitwisselingen en debatten - het statutaire doel van COSAC -, is het eerder een forum geworden voor nationale en Europese directieleden die hun standpunten willen opleggen aan parlementsleden. Eerste ministers, ministers, leden van de Europese Commissie en andere vertegenwoordigers van de uitvoerende macht maken nu bijna twee derde van de sprekers uit. Parlementsleden die het debat inleiden, vertegenwoordigen daarentegen slechts 16 procent van de inleidende sprekers en zijn dus eerder een uitzondering. De EP-delegatie is er op zijn minst recentelijk in geslaagd om de trojka van voorzitters van COSAC te overtuigen om een aantal leden van het EP, die deskundig zijn in hun respectieve vakgebied, uit te nodigen om de debatten te onderbouwen. Op die manier zijn intense interparlementaire debatten tot stand gekomen die mooi aangeven wat er met wat goede wil allemaal mogelijk zou zijn.

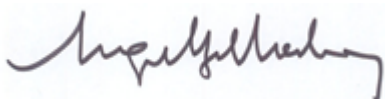
De invoering van de bepalingen van protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid heeft de nationale parlementen al in een vroege fase bewust helpen maken van de ontwerpen van EU-regelgeving, hoewel parlementen/kamers van volksvertegenwoordigers hun huishoudelijke reglementen hebben aangepast om op verschillende manieren en met uiteenlopende resultaten van dit "vroegtijdige" waarschuwingsmechanisme te profiteren. Het lage aantal "gele kaarten" (slechts twee) waarmee de nationale parlementen de verplichte onderzoeksprocedure uit protocol nr. 2 op gang hebben gebracht, geeft aan dat de nationale parlementen de ontwerpen van EU-regelgeving niet blokkeerden. Integendeel: de verhouding van het grote aantal bijdragen van nationale parlementen met betrekking tot de inhoud van ontwerpen van wetgevingshandelingen tot het relatief lage aantal gemotiveerde adviezen waarin bezorgdheid werd geuit over de subsidiariteit (een verhouding van ongeveer 4,5 op 1) geeft aan dat er steeds meer belangstelling is om actief bij te dragen tot het politieke debat op EU-niveau.

Hoewel de interparlementaire commissievergaderingen (ICV's) de afgelopen jaren dossiers in een vroege fase van het wetgevingsproces hebben behandeld (met name dossiers die verband hielden met de aanname van het meerjarige financiële kader, zoals belangrijke hervormingen van EU-beleid, waaronder het regionale beleid, landbouw en visserij en meerjarige uitgavenprogramma's) werd in 2013 minder gebruik gemaakt van ICV's in het kader van de prelegislatieve dialoog met de nationale parlementen, ook vanwege een daling van het aantal relevante Commissievoorstellen. Het Europees Parlement neemt echter niet actief deel aan de prelegislatieve beleidsdialoog tussen de Commissie en de nationale parlementen (het zogeheten Barroso-initiatief) en oefent er niet systematisch toezicht op uit. Het totale aantal deskundigenvergaderingen is toegenomen sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon: er werden niet minder dan 58 ICV's gehouden tussen 2010 en 2014, evenals zes gezamenlijke parlementaire vergaderingen (GPV's) en vijf gezamenlijke commissievergaderingen (GCV's). In de loop der jaren zijn ICV's uitgegroeid tot de standaardvorm voor voltallige commissievergaderingen met de nationale parlementen, maar dat betekent niet dat er geen andere samenstellingen meer voorkomen, zoals uitnodigingen die enkel gericht zijn aan de voorzitters van de commissies of permanente uitnodigingen voor de nationale parlementen. Een van de mogelijke pistes die verder zullen worden onderzocht in het kader van de technische basisvoorwaarden waaraan ondertussen wordt voldaan in het EP en in sommige nationale parlementen, is het gebruik van

videoconferenties, waardoor er vaker zou kunnen worden vergaderd om na te gaan of er specifieke uitwisselingen tussen deskundigen (bijvoorbeeld rapporteurs) nodig zijn.

We zullen in dit verslag niet alleen ingaan op feiten en cijfers, we zullen ook een aantal trends toelichten die zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld in de interparlementaire betrekkingen. Het gaat dan met name om een sterkere formele betrokkenheid van de nationale parlementen bij de Europese institutionele structuur, de evolutie van meer geïnstitutionaliseerde vormen van sectorale samenwerking tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen en de behoefte om na te denken over de rol en de aard van de COSAC als forum voor interparlementaire uitwisseling. Daarnaast zullen we kijken naar de trend om minder grote vergaderingen te beleggen rond brede beleidsthema's, die evenwel een rechtstreekse impact moeten hebben op de lopende parlementaire activiteiten, en om tegelijkertijd meer gespecialiseerde vergaderingen te beleggen rond specifieke beleidlijnen of ontwerpen van wetgevingshandelingen. Tot slot zullen we ingaan op de ontwikkeling van flexibele vergaderformules op maat, die op technisch gebied worden ondersteund door het gebruik van videoconferenties.

Tijdens de volgende zittingsperiode van het EP zullen nieuwe uitdagingen rijzen op het gebied van interparlementaire samenwerking, ten gevolge van de steeds stringere economische omstandigheden, de toenemende internationale concurrentie, geostrategische en politieke volatiliteit en de ontegensprekelijke apathie en ontgoocheling onder de burgers over het huidige Europese integratieproces. Met name wat dat laatste punt betreft, kan parlementaire samenwerking het Europese project nieuw leven helpen inblazen. Democratie kan niet van bovenaf opgelegd worden, maar kan enkel bloeien wanneer burgers eraan deelnemen en wanneer alle instellingen - op alle niveaus - hun rechten en plichten effectief en consequent nakomen. Dat houdt ook in dat parlementaire controle en verantwoordingsplicht zich moeten situeren op het niveau waarop de beslissingen worden genomen. Spanningen en meningsverschillen zijn onvermijdelijk; wat van tel is, is de wil om constructief samen te werken om deze spanningen en meningsverschillen te overwinnen en het beleid van de Europese Unie en haar lidstaten af te stemmen op de stichtende beginselen en de belangrijkste doelstellingen van de Unie zoals vermeld in de artikelen 2 en 3 van het VEU.

Miguel Ángel Martínez
Vicevoorzitter

Othmar Karas
Vicevoorzitter

1. Inleiding

Wij stellen u voor de derde keer sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon een jaarverslag voor over de ontwikkelingen in de interparlementaire betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen. In tegenstelling tot de vorige jaarverslagen, wordt in het jaarverslag voor 2013/2014 niet enkel ingegaan op de ontwikkelingen in de verslagperiode. In plaats daarvan worden ook de langetermijntrends en -vooruitzichten in de interparlementaire samenwerking belicht. Nu het einde van deze legislatuur nadert en er vier jaar zijn verstreken na de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen van het Verdrag van Lissabon betreffende interparlementaire samenwerking en de rol van de nationale parlementen, is het tijd geworden om de vorderingen bij de tenuitvoerlegging van het nieuwe Verdrag te analyseren. Daartoe werd aan het eind van dit verslag een hoofdstuk toegevoegd over de trends in de interparlementaire betrekkingen in de periode 2009-2014.

2. Belangrijke ontwikkelingen en trends in de interparlementaire samenwerking

2.1 De Interparlementaire Conferentie inzake het economische bestuur van de EU

De recente ontwikkelingen op het gebied van economisch bestuur in Europa, waaronder de aanneming van het intergouvernementele Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur (VSCB/"Begrotingspact") en van verschillende wetgevende maatregelen - het zogeheten "sixpack" en "twopack" - als reactie op de economische en financiële crisis hebben het Europese bestuur grondig omgegooid. Tegelijkertijd hebben deze ontwikkelingen aanleiding gegeven tot bezorgdheid, met name met betrekking tot de democratische legitimiteit en verantwoordingsplicht. Hoewel deze grondbeginselen gewaarborgd moeten worden op het niveau waarop beslissingen worden genomen en uitgevoerd, is het Europees Parlement altijd van mening geweest dat interparlementaire samenwerking in dat verband een cruciale complementaire rol te vervullen had.¹ Op initiatief van de EP-commissies die zich bezighouden met economisch bestuur, met name de Commissie economische en monetaire zaken (ECON), de Begrotingscommissie (BUDG) en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken (EMPL), en met de steun van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU, heeft het EP een interparlementaire conferentie over het Europees Semester voor economische beleidssamenwerking georganiseerd in februari 2012.

Een jaar later, in januari 2013, werd de vergadering verder uitgewerkt en kreeg zij de nieuwe naam *Europese parlementaire week over het Europees Semester*. De drie interparlementaire commissievergaderingen die werden georganiseerd in het kader van deze week konden op de hoogste opkomst rekenen: in het totaal namen 100 leden uit 33 parlementaire kamers (van 26 lidstaten) en ongeveer 70 leden van het Europees Parlement aan deze commissievergaderingen deel. In de debatten werd ingegaan op het Europees Semester, democratie en subsidiariteit, de impact van het Europees Semester op bezuinigingsmaatregelen en groeivoorzichten, de strijd tegen jongerenwerkloosheid, de sociale gevolgen van economische aanpassingsprogramma's in lidstaten met financiële problemen en de rol van de EU-begroting bij het ondersteunen van de verwezenlijking van de doelstellingen van de lidstaten in het kader van het Europees Semester.

¹ Zie resolutie van het Europees Parlement van 1 december 2011 over het Europees semester voor economische beleidscoördinatie, preambule, letters E, F en J.

In een brief die hij na het evenement naar de voorzitters van alle nationale parlementen stuurde, onderstreepte de Voorzitter van het EP, Martin Schulz, dat de debatten "de deelnemers de gelegenheid hebben geboden om de verschillende prioriteiten en beleidslijnen in het kader van het Semester in een bijzonder constructieve sfeer van oprechte samenwerking te bespreken en te leren uit elkaars ervaring om deze prioriteiten en beleidslijnen te verbeteren en ten uitvoer te leggen", hetgeen "de democratische dimensie van het Europees Semester zowel op nationaal als op EU-niveau versterkt".

Tegelijkertijd wordt in de bepalingen van het Begrotingspact voorzien in de organisatie van een interparlementaire conferentie "... om het begrotingsbeleid en andere aangelegenheden die onder [dat] Verdrag vallen te bespreken".² Tijdens de Conferentie van de voorzitters van de parlementen in Nicosia in april 2013 werd een overeenkomst bereikt om de bepalingen van artikel 13 van het VSCB ten uitvoer te leggen. Dit biedt nieuwe mogelijkheden voor parlementaire controle via een intensievere interparlementaire samenwerking in het kader van het economische bestuur. Elk jaar zal er in de herfst een conferentie worden georganiseerd door het parlement van de lidstaat die op dat moment het voorzitterschap van de Raad bekleedt, in de gebouwen van dat parlement. De tweede conferentie wordt elk jaar gezamenlijk georganiseerd door het EP en het parlement van de lidstaat die op dat moment het voorzitterschap van de Raad bekleedt, in de gebouwen van het EP in Brussel.

Zoals bepaald in deze overeenkomst werd de eerste conferentie over artikel 13 georganiseerd in Vilnius op 16-17 oktober 2013. De parlementsleden hebben een brede waaier van vraagstukken met betrekking tot het economische bestuur van de EU besproken, zoals: het kader voor het economische bestuur na de crisis; de bankenunie en financiële integratie in de EU; en begrotingsconsolidatie en structurele hervormingen in Europa.

De tweede conferentie over economisch bestuur werd gezamenlijk georganiseerd door het EP en het Griekse parlement op 20-22 januari 2014, in de gebouwen van het EP in Brussel. De conferentie kon rekenen op een recordaantal deelnemers. Ongeveer 150 leden van de nationale parlementen, 60 leden van het Europees Parlement en nog eens 100 ambtenaren van de nationale parlementen namen deel aan het driedaagse evenement, waar zij de gelegenheid kregen om te debatteren over uiteenlopende onderwerpen, gaande van *Versterkt begrotingstoezicht in de EMU* tot *De democratische legitimiteit van economische aanpassingsprogramma's*. Net zoals de afgelopen jaren werden tijdens de conferentie een aantal plenaire zittingen georganiseerd, naast commissievergaderingen van de Commissie economische en monetaire zaken, de Begrotingscommissie en de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken. Er zij op gewezen dat de officiële kalender van het EP voor 2014 werd vernieuwd. Er is nu een specifieke week aangemerkt als "Europese parlementaire week", de week waarin het evenement zal plaatsvinden. De volgende conferentie over artikel 13 van het VSCB is gepland voor de herfst van 2014 en zal plaatsvinden in Rome.

2.2 De gele kaart voor het voorstel over de instelling van een Europees openbaar ministerie ("EPPO-voorstel")

Het Verdrag van Lissabon wordt vaak het "Verdrag van de parlementen" genoemd, niet in het minst omdat in protocol nr. 2 is voorzien in het recht van nationale parlementen om te controleren of ontwerpen van EU-regelgeving voldoen aan het subsidiariteitsbeginsel. In 2012 werd voor het eerst sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon de "gele

² Artikel 13 VSCB.

kaart"-procedure ingesteld voor een Commissievoorstel, die inhoudt dat het voorstel verplicht moet worden onderzocht door de instelling die het heeft uitgewerkt. In september 2012 besloot de Commissie haar zogeheten "Monti II"-voorstel in te trekken, zij het niet op grond van niet-naleving van het subsidiariteitsbeginsel, maar omdat zij van oordeel was dat het voorstel waarschijnlijk "niet de nodige politieke steun in het EP en de Raad zou krijgen om te worden goedgekeurd".

In 2013 werd de procedure voor verplicht onderzoek ("gele kaart") een tweede keer opgestart. Er werden dertien gemotiveerde adviezen ingezonden door de nationale parlementen/kamers over het voorstel voor een Verordening van de Raad tot instelling van het Europees Openbaar Ministerie.³

In de gemotiveerde adviezen werden een aantal bezwaren geuit tegen het voorstel, onder meer omdat de Commissie een aantal wezenlijke vormvoorschriften niet zou hebben nageleefd: zij had geen gedetailleerde verklaring opgenomen in haar toelichting; de toegevoegde waarde van de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ten opzichte van de werking van de rechtsstelsels van de lidstaten was onvoldoende aangetoond; de lidstaten waren van mening dat het "supranationale model" van het Europees Openbaar Ministerie de bestaande soevereiniteit van de lidstaten op het gebied van strafrecht al te zeer zou inperken en zij gaven de voorkeur aan een versterking van de bestaande vormen van samenwerking, zoals OLAF, of aan de invoering van preventieve maatregelen bij de uitvoering van de EU-fondsen.

De Commissie heeft binnen een maand een analyse van de gemotiveerde adviezen voorgelegd.⁴ Zij kwam tot de conclusie dat haar voorstel strookt met het subsidiariteitsbeginsel. De Commissie concludeerde daarom dat het niet nodig was om het voorstel in te trekken of te wijzigen en dat het voorstel zou worden gehandhaafd. De Commissie voegde er evenwel aan toe dat zij tijdens het wetgevingsproces rekening zou houden met de gemotiveerde adviezen. Het Europees Parlement heeft onlangs zijn standpunt in eerste lezing aangenomen op basis van een verslag van de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken.⁵

2.3 Verdieping van de interparlementaire samenwerking in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB)

Naar aanleiding van de conclusies van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU in Warschau in 2012 vond de eerste Interparlementaire Conferentie voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB) plaats in Paphos (Cyprus). Daar werd beslist over de

³ COM(2013) 534. De gemotiveerde adviezen vertegenwoordigden 18 van de in het totaal 56 stemmen: het aantal overschreed dus de drempel die nodig is voor ontwerpen van wetgevingshandelingen die tot het toepassingsgebied van de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid vallen (op basis van artikel 76 VWEU).

⁴ COM (2013) 851, mededeling van 27 november 2013.

⁵ Standpunt van het Europees Parlement aangenomen in eerste lezing op 25 februari 2014 met het oog op de aanname van Verordening (EU) nr. .../2014 van het Europees Parlement en de Raad tot aanpassing van een aantal basisbesluiten op het gebied van justitie waarin wordt verwezen naar de regelgevingsprocedure met toetsing, aan artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie; P7_TC1-COD(2013)0220.

werkmethoden voor toekomstige vergaderingen, zoals de omvang van de delegaties, de betrokkenheid van het EP bij de organisatie van de vergaderingen en de frequentie ervan.

In 2013 vonden de tweede en derde conferentie voor het GBVB/GVDB plaats: in Dublin op 24-25 maart, georganiseerd door de Ierse *kamers van de Oireachtas*, waarbij de nadruk lag op conflictpreventie, de omvattende aanpak in de Hoorn van Afrika en het vredesproces in het Midden-Oosten, en op 4-6 september in Vilnius, georganiseerd door de Litouwse *Seimas*, met het Oostelijk Partnerschap, de bijeenkomst van de Europese Raad december 2013 over defensie en Syrië als centrale thema's.

In de aanloop naar beide conferenties heeft het Europees Parlement nauw samengewerkt met het parlement van het voorzitterschap bij de organisatie van de conferentie (agenda en uitgenodigde sprekers), het opstellen van de conclusies en de werkzaamheden rond de herziening van het huidige reglement van orde.

In overeenstemming met de besluiten van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU en de conclusies van de eerste IPC werkt een ad-hoc evaluatiecomité momenteel aan een eerste evaluatie van de praktische regelingen voor deze conferenties, om zo voorstellen te kunnen voorleggen aan de Conferentie van voorzitters die in Rome zal plaatsvinden in de lente van 2015. Deze aanbevelingen moeten vooral aanzetten tot verbeteringen van de conferentie op basis van het huidige reglement van orde, om bijvoorbeeld te zorgen voor gerichtere debatten, parallelle workshops uit te werken en sneller operationele conclusies te produceren. Er worden nog steeds voorstellen besproken om de conferentie te laten uitgroeien tot een volwaardige parlementaire vergadering. Het Europees Parlement is, overeenkomstig de conclusies van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU in Stockholm in 2010, geen voorstander van zulke veranderingen.

2.4 De parlementen van de EU in het kader van mondiale governance

De afgelopen decennia hebben regeringen een groot aantal internationale organisaties en informele groeperingen in het leven geroepen. In veel van deze organen nemen regeringen of hun vertegenwoordigers beslissingen of keuren zij beleidsoriëntaties goed die gevolgen hebben voor de levens van mensen over heel de wereld. De mondiale governance mag niet enkel aan regeringen en diplomaten worden overgelaten, ook de burgers en hun verkozen vertegenwoordigers moeten er inspraak in krijgen. Parlementsleden moeten een rol spelen in dit proces. Hoewel er in het recente verleden vorderingen zijn geboekt en veel van deze organisaties een zekere parlementaire dimensie hebben gekregen, is de huidige situatie nog steeds alles behalve bevredigend.

Daarom hebben de vicevoorzitters van het Europees Parlement die verantwoordelijk zijn voor de betrekkingen met de nationale parlementen, Miguel Angel Martínez en Othmar Karas, een Parlementair Forum over "De parlementen van de EU in het kader van mondiale governance" georganiseerd. Dit evenement vond plaats op 18 februari 2014 in de gebouwen van het Europees Parlement in Brussel. Onder de aanwezigen waren 28 leden van nationale parlementen uit 16 parlementaire kamers in 14 landen, 8 leden van het Europees Parlement, vertegenwoordigers van EU-instellingen, internationale organisaties en ngo's.

De deelnemers aan de conferentie bespraken in een levendig debat de rol van parlementen en democratie in het tijdperk van "mondiaal binnenlands beleid" en de activiteiten van de Europese parlementen in multinationale organisaties en internationale fora, en stelden

mondiale initiatieven en netwerken voor om parlementsleden die rond dezelfde thema's werken te verenigen.⁶

3. Institutionele parlementaire samenwerking

3.1 Conferentie van parlementaire commissies voor Unieaangelegenheden (COSAC)

In 2013 hield de COSAC, de Conferentie van commissies voor Unieaangelegenheden, die in november 1989 werd opgericht in Parijs, haar 50e plenaire zitting in Vilnius. COSAC neemt een unieke plaats in omdat het als enige interparlementaire forum in het Verdrag van Lissabon is verankerd (protocol nr. 1). Het nationale parlement van het land dat het roterende voorzitterschap van de Raad bekleedt, speelt een leidende rol bij het bepalen van de richting en de werkzaamheden van de COSAC. Het wordt ondersteund door een trojka van voorzitters, waarvan het Europees Parlement permanent deel uitmaakt, en kan vertrouwen op de organisatorische steun van een klein secretariaat dat wordt georganiseerd door het EP en geleid door een gedetacheerde ambtenaar van een nationaal parlement ("permanent lid").

De trend naar een meer consensuele benadering, die zich aftekent sinds het Poolse voorzitterschap van de COSAC in 2011, werd bestendigd in 2013. Tijdens het Iers en Litouwse voorzitterschap heeft het Europees Parlement een aanzienlijke bijdrage geleverd tot het werk van de COSAC. In de twee plenaire vergaderingen in Dublin en Vilnius hebben verschillende leden van het Europees Parlement een actieve rol gespeeld. De Ierse Oireachtas en de Litouwse Seimas nodigden vier leden van het Europees Parlement uit om de plenaire zittingen van XLIX en L COSAC toe te spreken als inleidende sprekers, en een lid van het Europees Parlement om de eerste reactie te geven. Hun toespraken en antwoorden op vragen uit het publiek droegen bij tot een werkelijk Europees en interparlementair debat over thema's als het ontwikkelingsbeleid, de Europese verkiezingen van 2014, democratische legitimiteit in de EU, de tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie en uitbreiding en nabuurschapsbeleid. Bovendien bevonden zich onder de EP-delegaties naar Dublin en Vilnius ook leden van verschillende EP-commissies, die als deskundige namens het EP konden spreken over de thema's die op de agenda stonden.

We konden tot onze tevredenheid vaststellen dat andere parlementen actief deelnamen aan de discussies en bijdroegen tot de dynamiek van de COSAC-debatten. Dankzij inleidende sprekers van de nationale parlementen en het EP werd de interparlementaire aard van de debatten op COSAC-vergaderingen duidelijk in de verf gezet. Bovendien voegde de uitnodiging van voormalig Voorzitter van het Europees Parlement, Pat Cox, naar Vilnius een extra dimensie toe aan de interparlementaire uitwisseling. Pat Cox leverde in Vilnius een duidelijk bewijs van de parlementaire diplomatie van het Europees Parlement, waarvoor hij als voorbeeld zijn missie naar Oekraïne aanhaalde.

Beide parlementen van het voorzitterschap ondernamen geslaagde pogingen om het formaat van de COSAC-vergaderingen te vernieuwen en te verlevendigen door onder meer een panelgesprek in te voeren, jongeren uit minderheidsgroepen een forum te bieden en (drukbezochte en levendige) informele lunchvergaderingen over respectievelijk de parlementaire praktijken op het gebied van selectief EU-toezicht en de rol van de nationale parlementen in de vormgeving van en het toezicht op de besluitvorming in de EU te

⁶ Alle achtergrondinformatie en zittingsdocumenten zijn beschikbaar op de website van de conferentie <http://www.europarl.europa.eu/webnp/cms/pid/1983>.

organiseren. Naast de gewone COSAC-vergadering organiseerde het Litouwse voorzitterschap ook een reeks onderling verbonden nevenevenementen, zoals het "Parlementaire Forum voor het Oostzeegebied" en het eerste "Vrouwenforum van COSAC", dat in de toekomst verder verkend zou kunnen worden.

De plenaire vergaderingen van de COSAC worden traditioneel voorafgegaan door bijeenkomsten van de belangrijkste politieke fracties, die worden voorgezeten of medevoorgezeten door de medevoorzitters van de EP-delegatie. Het Litouwse voorzitterschap vroeg de COSAC-afgevaardigden van de nationale parlementen voor het eerst om zich in te schrijven voor de vergadering en om hun politieke strekking aan te geven. Dit maakte het eenvoudiger om fractievergaderingen te organiseren en kwam de opkomst duidelijk ten goede. In de notulen van de L COSAC-vergadering werd voor het eerst de politieke familie van de sprekers vermeld, wat heeft geholpen om het politieke karakter van de COSAC te versterken.

Tijdens de COSAC-vergaderingen en in de tweejaarlijkse verslagen in 2013 is gebleken dat een aantal nationale parlementen gefrustreerd zijn omdat zij onvoldoende worden betrokken bij Europese aangelegenheden, bijvoorbeeld doordat hun regeringen hun controlebevoegdheid onvoldoende kunnen gebruiken. Deze parlementen dringen aan op een nauwere betrokkenheid bij het Europese besluitvormingsproces, en met name het wetgevingsproces, met of zonder Verdragswijzigingen. Als gevolg moest de EP-delegatie, als vertegenwoordiger van een EU-instelling, er herhaaldelijk op aandringen dat de EU-Verdragen moeten worden geëerbiedigd. Het Parlement moest de nationale parlementen er in het kader van de goedkeuring van de bijdragen en de conclusies tevens aan herinneren dat het Europees Parlement ook lid is van de COSAC en dat de rol en de voorrechten van het EP als EU-instelling bijgevolg moeten worden geëerbiedigd in de aangenomen teksten. Wanneer deze aanpak geen vruchten afwierp, moest de EP-delegatie zich distantiëren van de genomen besluiten door erop te wijzen dat het "elke interpretatie van voorstellen in de bijdrage [...] verwierp die verder reikte dan de letter of de geest van de Verdragen [...] en het huidige evenwicht tussen de nationale en de Europese parlementaire instellingen".

3.2 Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU)

De Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU is het stuurcomité van de interparlementaire samenwerking en komt elk voorjaar bijeen in het land dat in de tweede helft van het voorgaande jaar het EU-Raadsvoorzitterschap bekleedde. Voorafgaand hieraan vindt een voorbereidende vergadering plaats van de secretarissen-generaal van de deelnemende landen.⁷

Op de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU in Nicosia op 21 tot 23 april 2013, waarbij voorzitter Martin Schulz actief betrokken was, werd een overeenkomst bereikt over de modaliteiten van de tenuitvoerlegging van artikel 13 VSCB (→ 2.1).

Tijdens de discussies over de rol van de nationale EU-parlementen en het Europees Parlement in het versterken van de democratie en de mensenrechten in derde landen, wezen de parlementsvoorzitters erop dat gelijkwaardige partnerschappen en bijstand zouden kunnen helpen om goed werkende parlementen tot stand te brengen, die moeten worden gekenmerkt door wederzijds en onderling respect, gelijkwaardige en effectieve vertegenwoordiging,

⁷ Alle documenten over de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU en de voorbereidende vergaderingen van de secretarissen-generaal zijn toegankelijk via de IPEX-website www.ipex.eu.

transparantie, verantwoordingsplicht en effectiviteit, zowel op nationaal als op internationaal niveau. De parlementsvoorzitters spoorden de nationale parlementen en het Europees Parlement ertoe aan om hun activiteiten op dat gebied voort te zetten, onder meer via technische bijstand, uitwisselingen en twinning-programma's.

De parlementsvoorzitters belichtten ook hoe de burgers dichter bij de Europese Unie konden worden gebracht en kwamen tot de conclusie dat parlementen een faciliterende rol dienen te spelen in debatten over EU-aangelegenheden (zowel op nationaal als op interparlementair niveau) en dat in het kader van de interparlementaire samenwerking ook informatie moet worden uitgewisseld over bijkomende stimulansen om de burgers beter bewust te maken van hun rechten en van EU-aangelegenheden in het algemeen. Zij wezen er met name op dat de burgers moeten worden aangemoedigd om hun kiesrecht uit te oefenen en benadrukten dat de relevantie van de besluiten die op EU-niveau worden genomen en de effecten ervan op het dagelijks leven van de burger duidelijk moeten worden gemaakt, om zo de deelname van de burgers aan de verkiezingen van het Europees Parlement te stimuleren.

Met betrekking tot de vraag wat de parlementen zouden kunnen doen om de sociale samenhang te versterken in tijden van bezuiniging, benadrukten de parlementsvoorzitters dat de parlementen van de Europese Unie ervoor moeten zorgen dat de tenuitvoerlegging van het Europees Semester op een democratische en transparante manier verloopt, waarbij het beginsel van democratische verantwoordingsplicht wordt geëerbiedigd. Bovendien zouden de parlementen nauw moeten worden betrokken bij de uitwerking en tenuitvoerlegging van het kader voor sterkere economische en sociale hervormingen op nationaal niveau.

De parlementsvoorzitters juichten het ook toe dat er grotere inspanningen worden geleverd en meer middelen beschikbaar zijn om IPEX (→ 6.1) te promoten als belangrijkste technische hulpmiddel voor het uitwisselen van informatie tussen de EU-parlementen en met de Europese instellingen over EU-aangelegenheden. Zij steunden het voorstel dat IPEX documenten zou moeten bijhouden voor latere interparlementaire conferenties (→ 2.1 en 2.3), naast de bestaande webpagina voor de Conferentie van de voorzitters.

3.3. Betrekkingen met de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa (PACE)

De overeenkomst tussen het Europees Parlement en de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa die in 2007 werd ondertekend, verplicht de twee instellingen ertoe om te streven naar een betere samenwerking en coördinatie van de activiteiten. Beide instellingen hebben daarop hun respectieve Reglement dienovereenkomstig aangepast, waarbij de nadruk werd gelegd op effectieve samenwerking tussen de bevoegde commissies aan beide zijden. De conferentie van voorzitters van het EP wisselde ook regelmatig van gedachten met de commissie van voorzitters van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa om de staat van de betrekkingen te evalueren en na te gaan waar er ruimte voor verbetering was. Een zogeheten gezamenlijk informeel orgaan van vertegenwoordigers van EP-commissies en van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa werd het eens over de procedure om het Europees Parlement te betrekken bij de aanstelling van rechters voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.

Er werd echter meermaals gezegd dat de geest van de overeenkomsten en verklaringen al te zelden werd omgezet in concrete daden. Met name voor de monitoring van de grondrechten bestaat het risico dat er parallelle structuren en normen worden vastgesteld in de twee vergaderingen. Uiteindelijk biedt de toetreding van de Europese Unie tot het Europees Verdrag

voor de rechten van de mens een goede kans om het risico te overwinnen om dieper verzeild te geraken in contraproductieve concurrentie.

Onenigheid binnen de EU-Raad van Ministers heeft de toetreding van de Europese Unie tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens verder vertraagd. Hopelijk zal deze toetreding in 2014 rond zijn. Als we daarin slagen, zal dat kansen creëren voor een nauwere samenwerking tussen het Europees Parlement en de Raad van Europa op politiek en administratief niveau. Op de bijeenkomst van de conferentie van voorzitters met de commissie van voorzitters van de politieke fracties van de Parlementaire Vergadering op 9 januari 2014 werd benadrukt dat er behoefte is aan meer complementariteit en synergieën tussen de twee instellingen voor aangelegenheden die hen beide aanbelangen. In zijn toespraak op de winterzitting van de Parlementaire Vergadering in 2014, pleitte Voorzitter Schulz voor een diepere, duurzame samenwerking, met name op het gebied van verkiezingswaarneming.

4. Interparlementaire vergaderingen

4.1 Interparlementaire vergaderingen - gerichtere uitwisseling tussen deskundigen

De afgelopen jaren werd een reeks van drie standaardformaten voor interparlementaire vergaderingen ontwikkeld om een forum te creëren voor de uitwisseling van informatie en standpunten over gekozen onderwerpen. Interparlementaire commissievergaderingen (ICV's) zijn vergaderingen die worden georganiseerd op initiatief van een of meerdere EP-commissies, met de hulp van het Directoraat voor betrekkingen met de nationale parlementen. Tijdens deze vergaderingen komen leden van gespecialiseerde EP-commissies samen met de overeenkomstige commissies van nationale parlementen. Deze vergaderingen mogen niet worden verward met gezamenlijke commissievergaderingen (GCV's) of gezamenlijke parlementaire vergaderingen (GPV's), die gezamenlijk worden georganiseerd door het Europees Parlement en het parlement van het land dat het voorzitterschap van de Raad van de EU bekleedt. GPV's zijn vergaderingen over brede beleidsthema's, terwijl GCV's vergaderingen zijn tussen sectorale commissies van het EP en commissies van de nationale parlementen en hoofdzakelijk betrekking hebben op de beleidsthema's waarvoor de EU bevoegd is om wetgeving uit te werken volgens de gewone wetgevingsprocedure.

In 2013 werden 17 interparlementaire commissievergaderingen en workshops georganiseerd. Dit is het hoogste aantal ICV's tot op heden, waarbij 14 permanente en bijzondere EP-commissies betrokken waren. In het totaal namen 374 leden van nationale parlementen (en 9 leden van parlementen van niet-EU-landen) en 396 leden van het Europees Parlement deel aan deze vergaderingen. De thema's die werden besproken, gaan van het *vrije verkeer van burgers* en het *Europees Semester voor economische beleidscoördinatie* (waarvoor de drie EP-commissies die het nauwst betrokken zijn bij dit thema de krachten bundelden) tot het *gemeenschappelijk Europees kooprecht* en de *toekomst van de Europese defensie*. Daarnaast organiseerde de Commissie industrie, onderzoek en energie een gezamenlijke commissievergadering met haar Litouwse tegenhanger over de *interne EU-markt voor energie voor de 21e eeuw*, een van de belangrijkste prioriteiten van het Litouwse voorzitterschap. Deze vergadering werd bijgewoond door 32 leden van de nationale parlementen (en vier parlementsleden uit niet-EU-landen).

Naast de EPW (→ 2.1) was de meest geslaagde individuele interparlementaire vergadering wat de opkomst betreft de ICV van de Commissies juridische zaken en burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken over de "Totstandbrenging van een ruimte van vrijheid,

veiligheid en rechtvaardigheid: een stand van zaken van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken", die werd bijgewoond door 35 leden van 21 nationale parlementen (26 kamers), waaronder die van Kroatië en Noorwegen. Succes valt echter niet alleen in cijfers uit te drukken, aangezien een aantal vergaderingen die in 2013 werden georganiseerd net zoals de vorige jaren doelbewust vergaderingen waren waaraan enkel de voorzitters deelnamen, om zo een gericht debat mogelijk te maken.

In vergelijking met 2012 lag de nadruk in de ICV's van 2013 niet langer op thema's die verband hielden met de wetgevingsagenda van de commissies van het Parlement en wel op een aantal ruimere thema's, zoals "Genieten de burgers het recht van vrij verkeer?", "Beleidssamenhang voor ontwikkeling: hoe het Europese Parlement en de nationale parlementen kunnen samenwerken", "De reactie van vrouwen op de crisis" en "De toekomst van de Europese defensie". Er werden echter ook vergaderingen over specifieke wetgevingsvoorstellen georganiseerd (bijvoorbeeld over gelijkheid tussen mannen en vrouwen in raden van bestuur, het gemeenschappelijk Europees kooprecht en Europol).

In 2013 werden een aantal nieuwe aspecten van ICV's ontwikkeld, zoals vergaderingen over de gelijkwaardige en effectieve toepassing van het EU-recht (inzake milieu), de tenuitvoerlegging van een strategische kader en actieplan van de EU (inzake mensenrechten en democratie) en de parlementaire controle van de uitgaven. Met de publieke interparlementaire discussie over het economische bestuur als aanvulling op het intergouvernementele besluitvormingsproces achter gesloten deuren werd een andere recente nieuwigheid voortgezet in 2013 (en 2014). Als deze trend zich zou voortzetten, zou er een nieuwe vorm van interparlementair toneel tot stand kunnen komen in de toekomst - een forum voor parlementaire controle, om na te gaan hoe de EU-regelgeving in de praktijk wordt toegepast en een forum om thema's te openbaar te bespreken op Europees niveau, terwijl regeringen van de ene dag op de andere beslissingen nemen. Kortom, een basis voor meer democratische verantwoordingsplicht en controle.

4.2 Bilaterale bezoeken - een flexibele en efficiënte formule

Bilaterale bezoeken bieden de gelegenheid voor een informelere en gerichtere dialoog over het initiatief van het bezoekende parlement/de bezoekende kamer. Het Europees Parlement verleent logistieke ondersteuning door vergaderzalen en vertolking ter beschikking te stellen en de kosten voor werklunches in de gebouwen van het EP te dekken.

Net zoals de voorbije jaren werden er in 2013 vrij veel bilaterale bezoeken georganiseerd, waarbij het parlement van het VK (beide kamers) het meest actief was. Het potentieel voor bilaterale bezoeken werd misschien nog niet volledig benut, aangezien slechts 19 parlementaire kamers (waaronder de Noordse raad) gebruikmaakten van deze belangrijke vorm van interparlementaire samenwerking. Dit is des te verrassender omdat leden van nationale parlementen dankzij dit soort vergaderingen de gelegenheid krijgen om hun eigen agenda te bepalen en te debatteren met belangrijke spelers in het Europees Parlement over de aangelegenheden die zij belangrijk vinden. In 2013 vonden 13 bilaterale bezoeken plaats op het niveau van ambtenaren (meer dan het jaar voordien), een gelegenheid die zeven kamers te baat namen met het oog op interne beroepsopleiding. Een volledig overzicht van de 43 bilaterale bezoeken in 2013, waaraan 124 leden en 167 medewerkers van nationale parlementen deelnamen, vindt u in bijlage III.

4.3 Videoconferenties: de weg vooruit

Videoconferenties bieden een heleboel mogelijkheden voor de interparlementaire samenwerking. De afgelopen jaren hebben de diensten van het EP een technische oplossing ontwikkeld die videoconferenties met uitstekende beeld- en geluidskwaliteit en vertolking naar verschillende talen mogelijk maakt.

Sinds 2013 wordt deze technologie als permanente dienst aangeboden in het Europees Parlement, en voor de officiële lancering werden verschillende activiteiten georganiseerd om de dienst te promoten. In september 2013 konden ambtenaren voor EU-aangelegenheden van de nationale parlementen de mogelijkheden van de nieuwe technologie ontdekken tijdens een live videoconferentie in meerdere talen tussen het EP in Brussel, het Litouwse parlement in Vilnius en het Portugese parlement in Lissabon. Het Europees Parlement heeft de nationale parlementen ook de gelegenheid geboden om een van zijn regelmatige interparlementaire vergaderingen via videoconferentie bij te wonen, en hoopt dit in de toekomst telkens wanneer dit mogelijk is opnieuw te doen.

Om praktische redenen gelden er nog enkele beperkingen voor het nieuwe systeem, bijvoorbeeld ten aanzien van het aantal vergaderzalen in het EP dat met deze technologie is uitgerust, het aantal vertolkingskanalen dat ter beschikking wordt gesteld van de deelnemende locaties of het maximumaantal videoconferenties met vertolking dat per week kan worden georganiseerd in het EP. Daarnaast moet worden opgemerkt dat videoconferenties met een nationaal parlement enkel tot stand kunnen komen als de uitrusting van het nationale parlement aan dezelfde technische normen voldoet als het systeem van het EP. De ervaring leert dat het belangrijk is om op administratief niveau technische tests te verrichten alvorens een videoconferentie met een nationaal parlement meer in detail wordt gepland.

In de herfst van 2013 hebben de diensten van het EP daarom een technische enquête georganiseerd onder de nationale parlementen om actuele gegevens te vergaren over hun uitrusting voor videoconferenties. Begin 2014 werden de resultaten gedeeld met alle nationale parlementen, wat het eenvoudiger moet maken om in de toekomst videoconferenties te organiseren.

5. Het "mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing" - Protocol 2 bij het Verdrag van Lissabon

Een van de belangrijkste ontwikkelingen in de wettelijke structuur van de EU de afgelopen jaren, was de tenuitvoerlegging van protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon. Het protocol geeft nationale parlementen het recht om ontwerpen van EU-wetgevingshandelingen die niet tot de exclusieve bevoegdheid van de Europese Unie behoren te onderzoeken en bezwaar te maken tegen de aanneming ervan als zij van mening zijn dat het subsidiariteitsbeginsel niet werd nageleefd. Het protocol voorziet in een procedure voor verplicht onderzoek door de instelling die het regelgevingsvoorstel heeft opgesteld (gewoonlijk de Commissie) wanneer er een bepaald aantal gemotiveerde adviezen zijn binnengekomen.⁸ Er wordt voorzien in twee procedures, de zogeheten "gele" en "oranje" kaarten (waarbij de verplichtingen voor de laatste procedure strikter zijn).

⁸ Een derde van de nationale parlementen stemt tegen een voorstel, of een vierde voor aangelegenheden die betrekking hebben op justitie en binnenlandse zaken.

Dit "vroegtijdig waarschuwingsmechanisme" heeft een aantal veranderingen teweeggebracht in de werkwijzen van het Europees Parlement, waaronder wijzigingen van het Reglement. De nationale parlementen hebben van de gelegenheid gebruikgemaakt om niet alleen aspecten die verband houden met subsidiariteit, maar ook een hele reeks andere aspecten, zoals de inhoud van wetgevingsvoorstellen te onderzoeken. Dat blijkt ook uit het feit dat van de 1546 indieningen van de nationale parlementen tussen de inwerkingtreding van het protocol en eind december 2013 (voor in het totaal 439 wetgevingshandelingen die door de nationale parlementen werden voorgelegd voor onderzoek) slechts 276 "gemotiveerde adviezen" waren, hetzij indieningen waarin bezwaar werd gemaakt tegen de aanneming van een wetgevingshandeling op grond van een vermeende inbreuk op het subsidiariteitsbeginsel. De overige 1270 indieningen waren zogeheten "bijdragen", waarin allerlei onderwerpen werden besproken.

In 2013 werden 87 gemotiveerde adviezen ingediend voor 115 ontwerpen van wetgevingshandelingen die werden voorgelegd voor parlementaire controle. De nationale parlementen stuurden nog eens 226 bijdragen in. Ter vergelijking: in 2012 werden 71 gemotiveerde adviezen en 221 bijdragen ingediend voor 79 ontwerpen van wetgevingshandelingen die dat jaar tot het toepassingsgebied van protocol nr. 2 gingen behoren. Er is dus sprake van een lichte relatieve daling ten opzichte van het jaar voordien, hoewel het absolute aantal gemotiveerde adviezen en bijdragen in 2013 in hoger was dan in 2012.

6. Instrumenten voor uitwisseling van informatie en ontwikkeling van netwerken

6.1 Interparlementaire EU-informatieuitwisseling - IPEX

Het platform voor interparlementaire EU-informatieuitwisseling (IPEX) werd opgericht naar aanleiding van een aanbeveling van de Conferentie van voorzitters van de parlementen van de EU in Rome in 2000 en werd ingehuldigd op de Conferentie van voorzitters van de parlementen van de EU in Kopenhagen in 2006. Sinds die tijd hebben de nationale parlementen van de EU, het Europees Parlement en kandidaat-lidstaten bijgedragen tot het platform door informatie over EU-aangelegenheden te uploaden. Op 1 juli 2011, na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in december 2009, werd een vernieuwde website gelanceerd om de toekomstige uitdagingen het hoofd te bieden.

In de loop van 2013 werden de volgende nieuwe functies van IPEX ontwikkeld: er werden twee nieuwe subpagina's aangemaakt op de pagina van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU om alle documenten met betrekking tot de nieuwe interparlementaire conferenties die door de Conferentie van voorzitters van de parlementen van de EU werden vastgesteld tijdens haar vergaderingen in Warschau in 2012 en in Nicosia in 2013 te archiveren.

De afgelopen twee jaar werd IPEX aangepast om documenten te kunnen ontvangen via het nieuwe communicatieplatform van de Europese Commissie, eTrustEx. Dit nieuwe platform werd volledig operationeel aan het eind van augustus 2013 en IPEX ontving, samen met de nationale parlementen, als eerste documenten die de Europese Commissie via dit nieuwe, beveiligde communicatiekanaal verzond. In oktober 2013 kwam de Europese Commissie tegemoet aan het verzoek van IPEX om alle documenten die voordien uitsluitend naar de Raad werden gestuurd, te ontvangen. Daardoor krijgt het Europees Parlement deze documenten nu ook rechtstreeks. IPEX nam voorts Kroatië op in de lijst van deelnemende

parlementen en voegde Kroatisch toe als 24e navigatietaal voor de toetreding van het land op 1 juli 2013.

Toen de gemotiveerde adviezen van de nationale parlementen een tweede "gele kaart"-procedure op gang brachten eind oktober 2013 raakte dit al snel bekend, mede dankzij het feit dat de gemotiveerde adviezen van de nationale parlementen tijdig werden geüpload naar IPEX. Het heeft ook geholpen dat er Engelse vertalingen beschikbaar waren van de relevante documenten. Dit komt tegenwoordig steeds vaker voor.

In 2013 werden er in het onderdeel "NIEUWS" meer nieuwsitems geplaatst door nationale parlementen over evenementen en onderwerpen met betrekking tot EU-aangelegenheden, wat de uitwisseling van informatie over onder meer de parlementaire controle ten goede kwam.

6.2 Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie - ECPOD

In 2013 omvatte het ECPOD, dat gezamenlijk geleid wordt door het Europees Parlement en de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa, 65 parlementaire kamers van 53 landen en Europese instellingen (waarvan 41 parlementen/kamers van EU-lidstaten). 119 correspondenten en waarnemende correspondenten vertegenwoordigen hun respectieve parlementen binnen het netwerk en werken mee aan de belangrijkste activiteiten van het ECPOD, met name een intensieve uitwisseling van informatie en beste praktijken.

Er werden 254 verzoeken ingediend bij het netwerk, waarop 6328 antwoorden kwamen, beide minder dan in 2012. Deze daling is te waarschijnlijk te wijten aan het feit dat er voor de instelling die de meeste verzoeken indiende, de Duitse *Bundestag*, verkiezingen plaatsvonden, waardoor deze instelling niet het gewoonlijke aantal verzoeken indiende.

Het Europees Parlement heeft in 33 gevallen een antwoord gegeven, minder dan de andere parlementen, aangezien het enkel reageert op verzoeken inzake parlementaire praktijken en procedures. Wat belangrijker is, is dat het Europees Parlement heeft gebruikgemaakt van zijn lidmaatschap van het netwerk en in 2013 acht verzoeken indiende op vraag van verschillende diensten van het Huis. Twee verzoeken hielden verband met de komende Europese verkiezingen en hadden betrekking op specifieke vraagstukken rond het einde van het mandaat van leden van het Europees Parlement. In een ander verzoek werden gegevens verstrekt over de namen van vrouwelijke parlementsleden in Europa, die een belangrijke bijdrage hebben geleverd met het oog op de organisatie van de jaarlijkse top "Vrouwen in parlementen - mondiaal forum" (WIP) 2013 in het Europees Parlement in november 2013. Andere verzoeken, zoals een over reisbureaus en een ander over de externe betrekkingen van parlementen, waren bedoeld om ijkingsgegevens te vergaren voor lopende projecten in de administratie van het EP. Het Europees Parlement investeerde opnieuw een aanzienlijk bedrag in de verbetering en verdere ontwikkeling van de website van het ECPOD.

De resultaten en verwezenlijkingen van het afgelopen jaren geven aan dat het ECPOD een waar succesverhaal is op het gebied van interparlementaire samenwerking op het niveau van de administraties in parlementen. De informatie die via het netwerk wordt verstrekt, is nauwelijks elders te vinden. De seminars bieden deskundigen in parlementen voor wie het gewoonlijk erg moeilijk is om samen te komen met hun tegenhangers een forum om beste praktijken uit te wisselen. Het model voor het ECPOD is een bron van inspiratie voor soortgelijke projecten elders ter wereld, met name in Afrika en in Latijns-Amerika.

7. Trends in interparlementaire betrekkingen 2009-2014

De betrekkingen tussen het Europees Parlement en de nationale parlementen hebben de afgelopen vijf jaar in het teken gestaan van de institutionele en wettelijke veranderingen die voortvloeien uit het Verdrag van Lissabon, met inbegrip van de uitgebreidere bevoegdheden van de Europese Unie, waaraan vorm moest worden gegeven in een omgeving die werd beheerst door de internationale economische en financiële crisis. De crisis heeft geleid tot belangrijke nieuwe wettelijke en andere ontwikkelingen op EU-niveau. Veel daarvan werpen echter serieuze vragen op over de mate waarin de beginselen van het parlementarisme, zoals het verantwoordings- en het transparantiebeginsel, zijn gewaarborgd. Meer specifiek marginaliseren nieuwe mechanismen die op initiatief van de uitvoerende organen op EU-niveau zijn gecreëerd (zoals het Europees Stabiliteitsmechanisme) tot op zekere hoogte de rol van de parlementen, waaronder die van het Europees Parlement.

In deze omgeving zijn de spanningen tussen de nationale parlementen en de EU-organen, met inbegrip van het Europees Parlement, vaak evident nu veel nationale parlementen – zij het niet alle – diep bezorgd zijn over de gepercipieerde erosie van hun traditionele rol als de uitdrukking van de democratische wil van de bevolking. Tegen deze ongunstige economische, sociale en politieke achtergrond zijn de interparlementaire betrekkingen zich verder blijven ontwikkelen om oude en nieuwe uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, het vermogen van elk parlement en alle parlementen samen om de uitvoerende macht verantwoording over zijn handelingen te laten afleggen te versterken, de transparantie te vergroten, de dialoog en beste praktijken te bevorderen en verschillende opvattingen met elkaar te verzoenen. In dit verband kunnen ten minste zeven trends worden waargenomen, die hieronder zullen worden beschreven.

De eerste trend bestaat in een versterking van de formele betrokkenheid van de nationale parlementen bij de institutionele structuur van de EU. Artikel 12 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) maakt duidelijk dat de nationale parlementen actief bijdragen tot de goede werking van de Unie. Dit beginsel wordt verder ondersteund door Protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon, dat de nationale parlementen de bevoegdheid verleent om ontwerpen van EU-wetgevingshandelingen die niet onder de exclusieve bevoegdheden van de Unie vallen aan een beoordeling te onderwerpen. Hoewel het Protocol voor de nationale parlementen een weg heeft geopend om zich sterker met EU-organen te verhouden inzake aangelegenheden die verder gaan dan het subsidiariteitsbeginsel,⁹ heeft het aan kritiek op het Protocol niet ontbroken. In het bijzonder stellen de critici dat de termijn voor de parlementaire controle waarin het Protocol voorziet (acht weken) onvoldoende is en dat de antwoorden van de Commissie te algemeen zijn en met grote vertraging worden ontvangen. Ook het feit dat nationale parlementen tot dusver slechts twee keer op grond van het Protocol een verplicht onderzoek hebben afgedwongen ("gelekaartprocedure") wordt bekritiseerd.

Daaruit zou kunnen worden afgeleid dat de nationale parlementen er zelf nog niet in zijn geslaagd om, hetzij via de Conferentie van in communautaire aangelegenheden gespecialiseerde organen (COSAC), hetzij door middel van informele bijeenkomsten of sterkere informele coördinatie via vertegenwoordigers van hun administraties in het EP, effectieve vormen van samenwerking op basis van Protocol nr. 2 te ontwikkelen. Het lage aantal gele kaarten zou echter ook kunnen worden uitgelegd als bewijs van een meer

⁹ Dit vloeit voort uit het feit dat bijna 80 procent van de schriftelijke adviezen van nationale parlementen inzake ontwerpen van wetgevingshandelingen die binnen het toepassingsgebied van Protocol nr. 2 vallen de geldigheid daarvan niet betwist op grond van het subsidiariteitsbeginsel.

scrupuleuze eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel door de Europese Commissie. Een derde mogelijke interpretatie van het lage aantal gele kaarten is het feit dat niet alle parlementen hetzelfde standpunt innemen over een gegeven ontwerp van wetgevingshandeling. Daarbij is het interessant om op te merken dat ook binnen hetzelfde parlement de twee kamers het met elkaar oneens kunnen zijn over de vraag of een wetgevingsvoorstel aan het subsidiariteitsbeginsel voldoet. Op zijn beurt heeft het Europees Parlement tot nu toe voornamelijk een reflectieve houding aangenomen, gelet op het feit dat de tenuitvoerlegging van het Protocol primair betrekking heeft op de Europese Commissie, die doorgaans de instelling is die de wetgevingsvoorstellen indient. Op 4 februari 2014 heeft het Europees Parlement echter een resolutie aangenomen waarin het onderwerp subsidiariteit uitdrukkelijk aan de orde wordt gesteld en enkele van de belangrijkste kritiekpunten ten aanzien van de werking van het Protocol zijn overgenomen.¹⁰

Een tweede trend op het gebied van interparlementaire betrekkingen die over de afgelopen vijf jaar kan worden waargenomen is dat interparlementaire "conferenties" worden beslist door middel van een politiek akkoord in de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU). Een goed voorbeeld daarvan is de Interparlementaire Conferentie over het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid/gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GBVB/GVDB), die door de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU tijdens zijn vergadering in Warschau in april 2012 is ingesteld. Volgens waarnemers wordt deze conferentie steeds meer het interparlementaire platform voor de controle op het buitenlands, veiligheids- en defensiebeleid van de EU en wordt de oprichting van nieuwe structuren of assemblees daarmee vermeden. Deze conferentie, die doorgaans wordt bijgewoond door meer dan honderd nationale parlementsleden en een 16-koppige delegatie van het Europees Parlement, vormt een unieke gelegenheid voor het houden van een interparlementair debat met de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter van de Commissie over belangrijke onderdelen van het buitenlands beleid van de EU. Meer recentelijk, in april 2013 in Nicosia, heeft de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU overeenstemming bereikt over de instelling en de algemene beginselen voor de organisatie van de conferentie op basis van artikel 13 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de economische en monetaire unie (VSCB). In beide gevallen vormen de met behulp van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU ingestelde interparlementaire fora een weerspiegeling van enerzijds de uitgebreide activiteiten op EU-niveau met betrekking tot zaken die traditioneel op nationaal niveau werden geregeld, en anderzijds van de wens van parlementen om te worden betrokken bij het uitoefenen van verantwoordingsplicht en controle op deze activiteiten, die in grote lijnen worden aangestuurd door de uitvoerende macht.

Een derde trend is dat de interparlementaire samenwerking steeds meer wordt gestoeld op de Verdragen. Dit blijkt duidelijk uit de opneming van artikel 88 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) over de controle op Europol. Dit contrasteert met de traditionele situatie, waarin interparlementaire vergaderingen grotendeels buiten het onmiddellijke wetgevingsdomein plaatsvonden, met de COSAC, waarin wordt voorzien bij artikel 10 van Protocol nr. 1 bij het Verdrag, als belangrijke uitzondering. Ook dient te worden gesignaleerd dat deze manieren van interparlementaire samenwerking een meer permanente, vaste structuur aannemen en vaak discussies tussen de verschillende

¹⁰ Resolutie van het Europees Parlement van 4 februari 2014 over gezonde EU-regelgeving en subsidiariteit en evenredigheid – negentiende verslag "De wetgeving verbeteren" 2011, (2013/2077(INI)), paragrafen 21-30.

parlementen over hun werkingssfeer en modaliteiten noodzakelijk maken. Artikel 88 VWEU voorziet specifiek in de vaststelling, volgens de gewone wetgevingsprocedure, van een verordening inzake parlementaire controle op Europol. Tijdens de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU (CVPEU) van 2010 in Stockholm en die van 2011 in Brussel is overeenstemming bereikt over de noodzaak van controle op Europol door een interparlementair orgaan waarin vertegenwoordigers van de nationale parlementen en het Europees Parlement op regelmatige basis bijeenkomen. De Commissie burgerlijke vrijheden (LIBE) van het Europees Parlement werd vervolgens belast met het organiseren van regelmatige vergaderingen over Europol met de betrokken commissies van de nationale parlementen. In overeenstemming hiermee heeft de commissie LIBE sinds 2010 jaarlijkse interparlementaire commissievergaderingen (ICV's) georganiseerd, waarvan de meest recente, die op 14 november 2013 plaatsvond, betrekking had op bepalingen inzake de parlementaire controle op de werkzaamheden van Europol. Hierover, en over andere bepalingen van het Europol-voorstel, wordt momenteel onderhandeld door het Parlement en de Raad na de aanneming van zijn standpunt in eerste lezing door het Parlement op 25 februari 2014. Het is nuttig om op te merken, in afwachting van overeenstemming met de Raad, dat dit het eerste gebied is waarop de interparlementaire samenwerking zal worden gereguleerd door middel van EU-wetgeving. Ook duidt de sterke betrokkenheid van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU bij deze gebieden erop dat dit orgaan een belangrijk forum zal blijven voor debat over zaken als democratische verantwoording en governance en als katalysator zal fungeren voor toekomstige ontwikkelingen op het gebied van interparlementaire betrekkingen. Tijdens zijn vergadering in Vilnius in april 2014 heeft de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU opnieuw het onderwerp "Interparlementaire Samenwerking in de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht" besproken, waarbij is gewezen op de wens van de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU om te worden betrokken bij de parlementaire controle van Europol en de evaluatie van de activiteiten van Eurojust.

Een vierde trend heeft betrekking op het feit dat enkele vormen van interparlementaire samenwerking aan belang inboeten. Met name het aantal gezamenlijke parlementaire vergaderingen en gezamenlijke commissievergaderingen is aanzienlijk afgenomen, zodanig zelfs dat er sinds 2012 geen gezamenlijke parlementaire vergaderingen meer hebben plaatsgevonden (terwijl deze daarvoor nog tweemaal per jaar werden georganiseerd). Deze trend vormt deels de weerspiegeling van bepaalde organisatorische problemen die de vraag naar dergelijke vergaderingen hebben doen verminderen, en deels van het feit dat ze – in het bijzonder ten aanzien van bepaalde gezamenlijke parlementaire vergaderingen – een beperkt direct effect hebben op de lopende parlementaire werkzaamheden en geschikt zijn voor debatten over algemenere onderwerpen.¹¹

Een vijfde en hiermee verband houdende trend is dat nodig moet worden nagedacht over de toekomst van enkele bestaande fora voor interparlementaire betrekkingen. De COSAC is een orgaan dat in dit kader kan worden genoemd als een goed voorbeeld. In het najaar van 2013 heeft de COSAC haar vijftigste halfjaarlijkse vergadering gehouden. Hoewel de wettelijke rol van de COSAC erin bestaat om de "instantie voor de uitwisseling van informatie en beste praktijken tussen de parlementen van de Europese Unie, met name over de praktische aspecten van de parlementaire controle"¹² te zijn, zijn de debatten tijdens de vergaderingen

¹¹ In herinnering wordt gebracht dat de gezamenlijke parlementaire vergaderingen in het leven zijn geroepen na de afwijzing van het ontwerp van Europese Grondwet als manier om het debat over de Europese integratie nieuw leven in te blazen.

¹² Reglement van de COSAC, artikel 5.2.

van de COSAC de afgelopen vijf jaar gedomineerd door leden van nationale en Europese uitvoerende organen. Deze maakten in de genoemde periode circa 60 procent van de hoofdsprekers uit. Minder dan 30 procent van de sprekers was afkomstig uit de parlementaire sfeer.¹³ In alle negen vergaderingen van de COSAC die zijn gehouden in de periode vanaf het Zweedse voorzitterschap (2009) tot het Litouwse voorzitterschap (2013), was slechts 16 procent van de debatten van zuiver interparlementaire aard, terwijl in 63 procent van de debatten de geselecteerde hoofdsprekers afkomstig waren van (Europese of nationale) uitvoerende organen zonder dat daar parlementsleden bij waren betrokken. De vraag dringt zich dan ook op of het doel van de uitwisseling van informatie en beste praktijken tussen parlementen, welk doel door het Europees Parlement wordt gesteund, de focus van de meest recente activiteiten van de COSAC is geweest. Het lijkt er echter op dat voor een groot aantal nationale parlementen de dialoog met de uitvoerende macht van de Europese Unie een essentieel onderdeel van de werkzaamheden van de COSAC vormt.

Het betrekken van leden van het Europees Parlement uit gespecialiseerde commissies bij de COSAC is niet de oplossing gebleken voor het basisprobleem, dat voortkomt uit de bij de oprichting afgesproken samenstelling ervan als een conferentie van leden van parlementaire commissies voor EU-zaken met een generalistische benadering waarbij de focus van hun bijdragen meer op institutionele aangelegenheden dan op (afzonderlijk, gespecialiseerd) beleid ligt. In dezelfde trant kan worden waargenomen dat debatten tussen leden van het Europees Parlement en leden van nationale parlementen over specifieke beleidsterreinen doorgaans buiten het COSAC-kader plaatsvinden. Gezien het bovenstaande kan de trend worden waargenomen dat het doel om een forum voor interparlementair debat te creëren, althans voor belangrijke specifieke wetgevingsgebieden, op dit moment eerder in afzonderlijke, gespecialiseerde fora wordt verwezenlijkt dan via de COSAC.

Een zesde trend is dat, in tegenstelling tot de twee voorgaande trends, enkele andere samenwerkingsformaten aan belang winnen, ook wat de frequentie ervan betreft. Met name, en in overeenstemming met de aanbevelingen van de stuurgroep van het Europees Parlement voor de betrekkingen met de nationale parlementen, is het aantal interparlementaire commissievergaderingen (ICV's) gestaag gestegen.¹⁴ Alles bij elkaar zijn sinds 2009 ongeveer zestig ICV's georganiseerd, waarin een groot aantal onderwerpen is besproken. Bovendien, en ook weer in overeenstemming met de aanbevelingen van de stuurgroep, denken de commissies nu zes maanden van tevoren na over de geplande ICV's en sturen ze hun voorstellen eerst aan de Conferentie van commissievoorzitters en uiteindelijk aan de Conferentie van voorzitters voor validatie.¹⁵ Daarna wordt een kalender met alle interparlementaire evenementen gepubliceerd en aan alle nationale parlementen toegezonden. Het hele proces van voorafgaande reflectie over en validatie van geplande ICV's is erop gericht om een betere coördinatie van de interparlementaire activiteiten tot stand te brengen en overlappingen te voorkomen. Met dit doel zijn in de kalender ook de interparlementaire

¹³ 21 leden van de Europese Commissie, waaronder voorzitter Barroso (twee keer), en vicevoorzitter Šefčovič (tien keer), de voorzitter van de Europese Raad, Herman van Rompuy (een keer), de Hoge Vertegenwoordiger voor Bosnië-Herzegovina (een keer), en EU-ambtenaren (twee keer), plus zes premiers, achttien nationale ministers en één nationale ambtenaar; tien actieve leden van het Europees Parlement en twee oud-voorzitters van het Parlement, evenals elf actieve leden van nationale parlementen. De overige sprekers waren drie jonge burgers, vijf vertegenwoordigers van universiteiten, instituten en stichtingen en twee vertegenwoordigers van het bedrijfsleven (samen tien sprekers; 12 procent).

¹⁴ Stuurgroep voor de betrekkingen met de nationale parlementen: "Aanbevelingen aan de Conferentie van voorzitters", aanbeveling 3.

¹⁵ *Ibid.*, aanbeveling 1.

activiteiten van het parlement van het voorzitterschap opgenomen.¹⁶ Daarbij moet echter worden opgemerkt dat er tussen de commissies van het Europees Parlement grote verschillen kunnen worden waargenomen als het gaat om het houden van ICV's. Terwijl bepaalde commissies jaarlijks een of meer ICV's organiseren, hebben bepaalde andere commissies in de afgelopen vijf jaar geen enkele ICV georganiseerd. Daarbij komt nog dat, ondanks de algemene voorliefde voor ICV's, de resultaten van vragenlijsten en interne enquêtes over deze vergaderingen ook wijzen op de noodzaak om voortdurend na te denken over het formaat, de inhoud en het tijdschema ervan.

Zo dient de uniforme aanpak die tot nu toe ten aanzien van ICV's is gevolgd niet langer het best de belangen van de afzonderlijke commissies. In dit verband is een vermeldenswaardige ontwikkeling die zich de afgelopen jaren heeft voorgedaan dat er ook vergaderingen van alleen voorzitters worden georganiseerd. Bepaalde commissies, zoals de Commissie economische en monetaire zaken en de Commissie buitenlandse zaken, hebben dergelijke vergaderingen georganiseerd om een meer gefocust debat te kunnen voeren. Wat de toekomst van de ICV's betreft, lijkt er inderdaad een verschuiving naar meer gediversifieerde formaten op te treden, in overeenstemming met de behoeften en doelstellingen van elke organiserende commissie.

Een laatste trend die kan worden waargenomen is het toenemende belang van technologie in de interparlementaire betrekkingen. Zo winnen interparlementaire vergaderingen in de vorm van videoconferenties terrein, aangezien deze aanzienlijke besparingen op de kosten en de reistijden kunnen opleveren. Voorts is het platform voor interparlementaire EU informatieuitwisseling IPEX, dat een betrouwbaar, tijdig platform voor informatie-uitwisseling vormt, volledig vernieuwd en is dit nu beschikbaar in alle 24 officiële EU-talen. De vervlechting tussen technologie en traditionele en nieuwe manieren van interparlementaire betrekkingen is onder meer evident in fora als de Conferentie van de voorzitters van de parlementen van de EU, de Conferentie over het GBVB/GVDB en de Conferentie over artikel 13 VSCB, waarvoor in IPEX speciale pagina's bestaan waar alle relevante documenten zijn te vinden. Daarnaast is IPEX dienstig aan de tenuitvoerlegging van Protocol nr. 2 door te fungeren als het belangrijkste platform voor de beschikbare informatie over de verschillende fasen van de parlementaire controle in elk EU-parlement of elke kamer daarvan, samen met relevante documenten, waaronder gemotiveerde adviezen en bijdragen. Ook ten aanzien van het Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie (ECPOD) heeft de technologie tot aanmerkelijke verbeteringen geleid. Dankzij de financiële investeringen van het Europees Parlement is de website van het ECPOD het centrale platform voor de uitwisseling en opslag van vergelijkbare informatie over parlementaire praktijken geworden. Een elektronische werkstroom draagt bij tot een soepele doorgifte van verzoeken en antwoorden en is volledig geaccepteerd door alle deelnemers aan het netwerk. Een krachtige zoekmachine maakt het mogelijk om de kennisdatabank beter te exploiteren, zodat tijd wordt gewonnen, dubbel werk wordt vermeden en de best mogelijke toegang tot informatie wordt geboden. Al deze voorbeelden laten zien welk potentieel de technologie heeft om de interparlementaire samenwerking in veel opzichten te vergemakkelijken.

¹⁶ Een overzicht van de interparlementaire activiteiten van de parlementen van het voorzitterschap is te vinden op: www.IPEX.eu.

BIJLAGE BIJ HET JAARVERSLAG 2013

- I. COSAC-vergaderingen – Onderwerpen en hoofdsprekers**
- II. Interparlementaire commissievergaderingen en andere interparlementaire vergaderingen**
- III. Bilaterale bezoeken (inclusief videoconferenties)**
- IV. Gegevens over het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing**
- V. ECPOD: Lijst van vergelijkbare verzoeken door het Europees Parlement en lijst van seminars en statutaire vergaderingen**

BIJLAGE 1 - COSAC-vergaderingen - Onderwerpen en hoofdsprekers

VERGADERING	ONDERWERPEN	HOOFDSPREKERS/PANELLEDEN
Vergadering van de voorzitters van de COSAC, 27-28 januari 2013, Dublin	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteiten van het Ierse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • De toekomst van Europa: naar een echte Economische en Monetaire Unie 	<ul style="list-style-type: none"> • De heer Brendan HOWLIN, Teachta Dála, minister van Overheidsuitgaven en -hervorming • De heer Maroš Šefčovič, vicevoorzitter van de Europese Commissie, commissaris voor interinstitutionele betrekkingen en administratie
XLIX COSAC (plenaire vergadering) 23-25 juni 2013, Dublin	<ul style="list-style-type: none"> • Een tussentijdse balans opmaken en naar de toekomst kijken • De toekomst van de Europese integratie • Ontwikkelingssamenwerking: resultaten leveren • Een Europese toekomst voor jonge burgers • Uitbreiding en nabuurschapsbeleid – het momentum vasthouden 	<ul style="list-style-type: none"> • De heer Enda KENNY, Taoiseach, premier van Ierland • De heer Herman DE CROO, oud-voorzitter van de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers, en de heer Brendan HALLIGAN, voorzitter van het Institute of International and European Affairs • Paneldiscussie met de heer Mo IBRAHIM, voorzitter van de Mo Ibrahim Foundation, mevrouw Michèle STRIFFLER, vicevoorzitter van de Commissie ontwikkelingssamenwerking van het Europees Parlement, en de heer Barry ANDREWS, Chief Executive van GOAL • De heer Ruairi QUINN, minister van Onderwijs en Vaardigheden, met interventies van drie jonge Europese burgers: Nevin ÖZTOP (Turkije), Rachel CREEVY (Ierland), Marietta HERFORT (Hongarije) • De heer Valentin INZKO, Hoge Vertegenwoordiger voor Bosnië-Herzegovina, en de heer Erwan FOUÉRE, Associate Senior Research Fellow, Centre for European Policy Studies, Brussel, opponent: de heer Miguel Angel MARTÍNEZ MARTÍNEZ, ondervoorzitter van het Europees Parlement
Vergadering van de voorzitters van de COSAC, 7-8 juli 2013 Vilnius	<ul style="list-style-type: none"> • Prioriteiten van het Litouwse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • Naar een Politieke en Economische Unie: volgende stappen 	<ul style="list-style-type: none"> • De heer Linas LINKEVIČIUS, minister van Buitenlandse Zaken van Litouwen • De heer Maroš Šefčovič, vicevoorzitter van de Europese Commissie, commissaris voor interinstitutionele betrekkingen en administratie

<p>50e COSAC-vergadering (plenaire vergadering) 27-29 oktober 2013, Vilnius</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stand van zaken betreffende het Litouwse voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie • De jubileumvergadering (50) van de COSAC – De bijdrage van de COSAC aan de versterking van de interparlementaire samenwerking in de Europese Unie • Europese verkiezingen 2014: platform voor een debat over de toekomst van de EU met de burgers • Parlementaire diplomatie – het EP-Oekraïne – een casestudie • Tenuitvoerlegging van de Europa 2020-strategie • Democratische legitimiteit in de EU en de rol van de nationale parlementen • Digitale agenda: uitdagingen en perspectieven: Cyberveiligheid – voordelen voor bedrijven 	<ul style="list-style-type: none"> • De heer H. E. Algirdas BUTKEVIČIUS, premier van Litouwen • De heer Laurent FABIUS, minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk • De heer Pat COX, oud-voorzitter van het Europees Parlement, en de heer Andrew DUFF, lid van de Commissie constitutionele zaken van het Europees Parlement, rapporteur voor de verbetering van de praktische regelingen betreffende de organisatie van de Europese verkiezingen in 2014 • De heer Pat COX, oud-voorzitter van het Europees Parlement • De heer Maroš Šefčovič, vicevoorzitter van de Europese Commissie, commissaris voor interinstitutionele betrekkingen en administratie, en mevrouw Pervenche BERÈS, voorzitter van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken van het Europees Parlement • Mevr. Eva KJER HANSEN, voorzitter van de commissie Europese Zaken van de Deense Folketing, de heer Dominic HANNIGAN, voorzitter van de gezamenlijke commissie Europese Zaken van beide kamers van de Ierse Oireachtas, en de heer Hans-Gert PÖTTERING, oud-voorzitter van het Europees Parlement • De heer Rudolf Peter ROY, hoofd van de dienst voor Veiligheidsbeleid en Sancties van de Europese Dienst voor extern optreden, en de heer Ilja LAURS, CEO van GetJar, winnaar van de “European Manager of the Year 2011 Award” van de European Business Press (EBP)
---	---	---

BIJLAGE II

Interparlementaire commissievergaderingen van het EP met de nationale parlementen in Brussel en andere interparlementaire vergaderingen (*)

Statistische gegevens voor 2013

(*) alle evenementen zijn ICV's, tenzij anders wordt vermeld.

<u>Commissie</u>	<u>Evenement</u>	<u>Datum</u>	<u>Nationale parlementen</u>			<u>EP</u>
			<u>Parlements leden</u>	<u>Nationaal parlement</u>	<u>Kamer</u>	<u>EP-leden</u>
JURI	<u>Workshop</u> over Civiel recht en rechtspraak: "Bestaat er vrij verkeer voor de burgers van de EU?"	23 januari	8	7	7	8
ECON/BUDG/ EMPL	Parlementaire Week in het kader van het Europees Semester	28-30 januari	100	26	33	70
AFET/SEDE	<u>Gedachtewisseling</u> met de ministers van Buitenlandse Zaken Carl Bildt & Radoslaw Sikorski: op weg naar een Europese mondiale strategie	21 februari 2008	15	12	13	35
FEMM	Interparlementaire commissievergadering over "De reactie van vrouwen op de crisis"	7 maart	14 + 2 TR	13 + TR	16	20
ENVI	Interparlementaire commissievergadering over "Gelijke en effectieve toepassing van EU-milieuwetgeving – waarom gebeurt dit niet?"	26 maart	27 + 1 HR	16 + 1 HR	20 + 1 HR	27
DEVE	Interparlementaire commissievergadering over "Beleidssamenhang voor ontwikkeling: hoe het Europese Parlement en de nationale parlementen kunnen samenwerken?"	23 april	28 + 1 HR + 2 NO	1 +1NR	18 +1HR +1NO	8
AFET/SEDE	<u>Gedachtewisseling</u> over "De toekomst van de Europese defensie: een NAVO-perspectief" en Conferentie over "Begrijpen van de politieke islam: visies van binnenuit"	6-7 mei	7	7	6	39
CRIM	Interparlementaire commissievergadering over "Bestrijding van georganiseerde criminaliteit, corruptie en witwassen van geld"	7 mei	19 + 4 HR + 2 NO	12 + HR + NO	12 + HR + NO	12
JURI/FEMM	<u>Gedachtewisseling</u> Verbetering van de man-vrouwverhouding bij niet-uitvoerende bestuurders van beursgenoteerde ondernemingen	19 juni	12 + 1 HR	9 + 1 HR	10 + 1 HR	8
LIBE/JURI	Interparlementaire commissievergadering over "De totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid: stand van zaken van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken"	20 juni	32 + 1 HR + 3 NO	19 + HR + NO	24 + HR + NO	28

**Interparlementaire commissievergaderingen van het EP met de nationale parlementen in Brussel
en andere interparlementaire vergaderingen (*)
Statistische gegevens voor 2013**

(*) alle evenementen zijn ICV's, tenzij anders wordt vermeld.

<u>Commissie</u>	<u>Evenement</u>	<u>Datum</u>	<u>Nationale parlementen</u>			<u>EP</u>
			<u>Parlements leden</u>	<u>Nationaal parlement</u>	<u>Kamer</u>	<u>EP-leden</u>
JURI	<u>Workshop</u> over "Het voorstel voor een gemeenschappelijk Europees kooprecht: de weg vooruit"	10 juli	7	6	6	6
ECON	<u>Gedachtewisseling</u> "De cyclus van het Europees Semester 2013"	17 september	14	12	12	20
AFET/DROI	Interparlementaire commissievergadering over "De tenuitvoerlegging van het strategisch kader van de EU en het actieplan inzake de mensenrechten en democratie"	25 september	19	12	13	18
AFET/SEDE	<u>Vergadering van voorzitters van voor de EU relevante nationale commissies</u> "De toekomst van de Europees defensie"	5 november	14	10	9	25
CONT	Interparlementaire commissievergadering over "Naar betere bestedingen – modellen voor parlementaire controle op de uitgaven"	14 november	18	13	13	8
LIBE	<u>Vergadering van voorzitters van voor de EU relevante nationale commissies</u> Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking en opleiding op het gebied van rechtshandhaving (Europol) en intrekking van de Besluiten 2009/371/JBZ en 2005/681/JBZ	14 november	7	6	6	43
REGI	Interparlementaire commissievergadering over "Naar productieve investeringen voor groei en cohesie door betere synergieën tussen het lokale, het nationale en het EU-niveau om de Europa 2020-strategie te verwezenlijken"	27 november	25	15	15	21
ITRE	<u>Gezamenlijke commissievergadering</u> over "De Interne energiemarkt van de EU voor de 21e eeuw"	17 december	30 + 3 NO + 1 TR + 2 XK	16 +NO+TR+ XK	18 +NO+TR +XK	60
<u>TOTAAL</u>	<u>18 interparlementaire vergaderingen</u>		<u>404 + 23</u>			

**Interparlementaire commissievergaderingen EP/nationale parlementen
en andere interparlementaire vergaderingen (*) in Brussel
Statistische gegevens voor 2014**

(*) alle evenementen zijn ICV's, tenzij anders wordt vermeld.

<u>Commissie</u>	<u>Evenement</u>	<u>Datum</u>	<u>Nationale parlementen</u>			<u>EP</u>
			<u>Parlements leden</u>	<u>Nationaal parlement</u>	<u>Kamer</u>	<u>EP-leden</u>
ECON/BUDG/ EMPL	<u>Europese Parlementaire Week</u> Interparlementaire Conferentie over het economisch bestuur van de Europese Unie (artikel 13 VSCB) De cycli 2013 en 2014 van het Europees Semester	20-22 januari	136	28	41	58
	<u>Parlementair forum</u> Georganiseerd door Miguel Angel Martínez & Othmar Karas, vicevoorzitters "De parlementen van de EU in het kader van mondiale governance"	18 februari	28	15	16	8
FEMM	Interparlementaire commissievergadering over "Het voorkomen van geweld tegen vrouwen – een uitdaging voor iedereen"	5 maart	34	20	22	8
LIBE	<u>Gezamenlijke commissievergadering</u> over "Toekomstige prioriteiten op het gebied van burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken"	19 maart	37 +1 AL + 2 XK + 2 ME + 1 TR	24 + AL + XK + ME + TR	19 + AL + XK + ME + TR	60
<u>TOTAAL</u>	<u>4 interparlementaire vergaderingen</u>		<u>235</u> + 6			

BIJLAGE III

DG VOORZITTERSCHAP – Betrekkingen met nationale parlementen Afdeling Wetgevingsdialog – Afdeling institutionele samenwerking

Bilaterale bezoeken – 2013

<u>Datum</u>	<u>Land / Kamer</u>	<u>Commissie / Overig</u>	<u>Soort bezoek</u>
JAN/FEB			
22 jan	VK – Hogerhuis	Bezoek van subcommissie C EEAS aan Brussel	Werkbezoek leden
23 jan	VK – Hogerhuis	Onderzoek subcommissie D Energie	Werkbezoek leden
28 jan	VK – IE	Commissie Europese Zaken van de Brits-Ierse Parlementaire Vergadering	Werkbezoek leden
30 jan	VK – Hogerhuis	Onderzoek subcommissies E & F Protocol 36	Werkbezoek leden
31 jan	VK – Lagerhuis	Selecte Commissie Overheidsadministratie	Werkbezoek leden
MAART/APRIL			
4-5 maart	FI - Eduskunta	Delegatie van de Grote Commissie van het Finse parlement	Werkbezoek leden
4-5 maart	LT- Seimas	Commissie Europese Zaken en commissie Buitenlandse Zaken	BUDG, ECON, ITRE, AFET, IMCO
7-8 maart	LT- Seimas	Vorbereiding presidentieel bezoek	AGRI, ENVI, REGI, EMPL
18-19 maart	LT- Seimas	Vorbereiding presidentieel bezoek	ECON, BUDG
9 apr	FR - Assemblée Nationale	Lid van de commissie Europese Zaken	Werkbezoek leden
22 apr	IE – Oireachtas	Delegatie van de gezamenlijke commissie Buitenlandse Zaken en Handel	Werkbezoek leden
MEI/JUNI			
13 mei	VK – Lagerhuis	European Scrutiny Committee	Werkbezoek leden
14-16 mei	EE - Riigikogu	Delegatie van ambtenaren	Studiebezoek
27 mei	NL – Tweede Kamer	Commissie Volksgezondheid	Leden van de commissie ENVI
30 mei	VK – Lagerhuis	Delegatie van ambtenaren	Studiebezoek
25 juni	VK – Lagerhuis	Selecte Commissie Vervoer	Werkbezoek leden
26 juni	Noordse Raad	Commissie Welzijn	Werkbezoek leden
27 juni	VK – Lagerhuis	Delegatie van ambtenaren	ENVI, ITRE
JULI/AUG			
SEPT/OKT			

24 sep	PL – Senat	Voorzitters en leden van 14 commissies	ITRE en LIBE
24-25 sep	SE – Riksdag	Delegatie van ambtenaren	Bijeenkomsten met ambtenaren van EP-commissies
25-26 sep	LV – Saeima	Voorzitter, directeur-generaal en anderen	Vorbereiding Letse voorzitterschap
26 sep	NL – Tweede Kamer	Studiebezoek	Werklunch met leden van het EP
2 okt	VK – Hogerhuis	Commissie Economische en Financiële Zaken EU	Werkbezoek leden
2 okt	RO – Kamer van afgevaardigden	Voorzitter van de Kamer	Bijeenkomst met EP-lid Hannes Swoboda
14 okt	NL – Tweede Kamer	Commissieassistenten	Bijeenkomst met EP-lid Marietje Schaake en ambtenaren
14 okt	Noordse Raad	Delegatie	Werkbezoek leden
15 okt	IT – Senato della Repubblica	Delegatie van senatoren	Werkbezoek leden
17 okt	FR - Assemblée Nationale	Lid van de commissie Europese Zaken	Werkbezoek over hormoonontregelaars
17 okt	VK – Lagerhuis	Commissie Milieu, Voedsel en Plattelandszaken	Studiebezoek ambtenaren
17 okt	VK – Hogerhuis	Subcommissies A, B en E	Werkbezoek leden
30 okt	FR – Sénat		LIBE, FEMM
NOV/DEC			
4 nov	VK – Hogerhuis	Subcommissie Buitenlandse Zaken EU	Werkbezoek leden
4-5 nov	DK – Folketing	Delegatie van ambtenaren	Studiebezoek
4-5 nov	SE – Riksdag	Afdeling EU-coördinatie	Werkbezoek ambtenaren
7 nov	VK – Lagerhuis	Commissie Welshe Zaken	Werkbezoek leden
12 nov	VK – Hogerhuis	Subcommissie Interne Markt, Infrastructuur en Werkgelegenheid	Werkbezoek leden
13 nov	VK – Lagerhuis & VK – Hogerhuis	Eenheid Controle en Bibliotheek & Commissie Economische Zaken van het Hogerhuis	Studiebezoek ambtenaren
25 nov	EE - Riigikogu	Commissie Europese Zaken	Werkbezoek leden
27 nov	Noordse Raad	Presidium van de Noordse Raad	Werkbezoek leden
26 nov	NL – Tweede Kamer	HR-managers	Rondleiding in het EP
2 dec	AT – Parlement	Afdeling Europese Zaken	Studiebezoek ambtenaren
3 dec	DK – Folketing	Delegatie van ambtenaren	Commissievergaderingen
4 dec	ES – Cortes	Commissie Europese, Buitenlandse en Economische Zaken	Werkbezoek leden

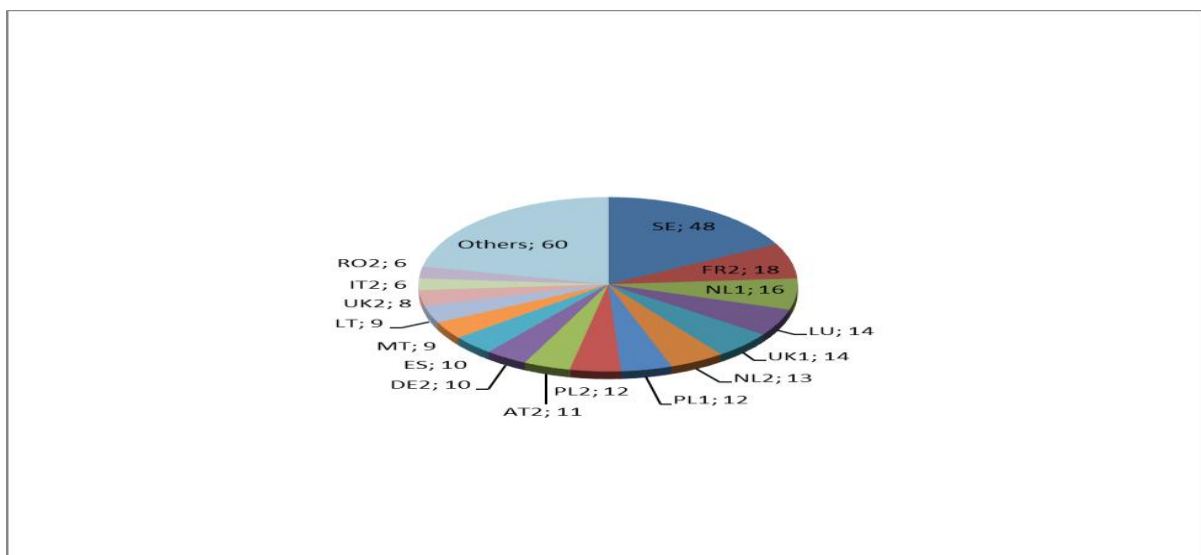
**LIJST VAN AFKORTINGEN VAN
NATIONALE PARLEMENTEN/KAMERS
ZOALS GEBRUIKT IN BIJLAGE IV**

AT1	Oostenrijk	Nationalrat	IT1	Italië	Camera dei Deputati
AT2	Oostenrijk	Bundesrat	IT2	Italië	Senato della Repubblica
BE1	België	Chambre des Représentants	LV	Letland	Saeima
BE2	België	Sénat	LT	Litouwen	Seimas
BG	Bulgarije	Narodno sabranie	LU	Luxemburg	Chambre des Députés
CY	Cyprus	Vouli ton Antiprosopon	MT	Malta	Kamra tad-Deputati
CZ1	Tsjechië	Poslanecká sněmovna	NL1	Nederland	Tweede Kamer
CZ2	Tsjechië	Senát	NL2	Nederland	Eerste Kamer
HR	Kroatië	Hrvatski Sabor	PL1	Polen	Sejm
DK	Denemarken	Folketinget	PL2	Polen	Senat
EE	Estland	Riigikogu	PT	Portugal	Assembleia da República
FI	Finland	Eduskunta	RO1	Roemenië	Camera Deputaţilor
FR1	Frankrijk	Assemblée nationale	RO2	Roemenië	Senatul
FR2	Frankrijk	Sénat	SK	Slowakije	Národná rada
DE1	Duitsland	Bundestag	SI1	Slovenië	Državni zbor
DE2	Duitsland	Bundesrat	SI2	Slovenië	Državni svet
EL	Griekenland	Vouli ton Ellinon	ES	Spanje	Congreso de los Diputados
HU	Hongarije	Országgyűlés	ES	Spanje	Senado
IE1	Ierland	Dáil Éireann	SE	Zweden	Riksdagen
IE2	Ierland	Seanad Éireann	UK1	Verenigd Koninkrijk	Lagerhuis
			UK2	Verenigd Koninkrijk	Hogerhuis

BIJLAGE IV

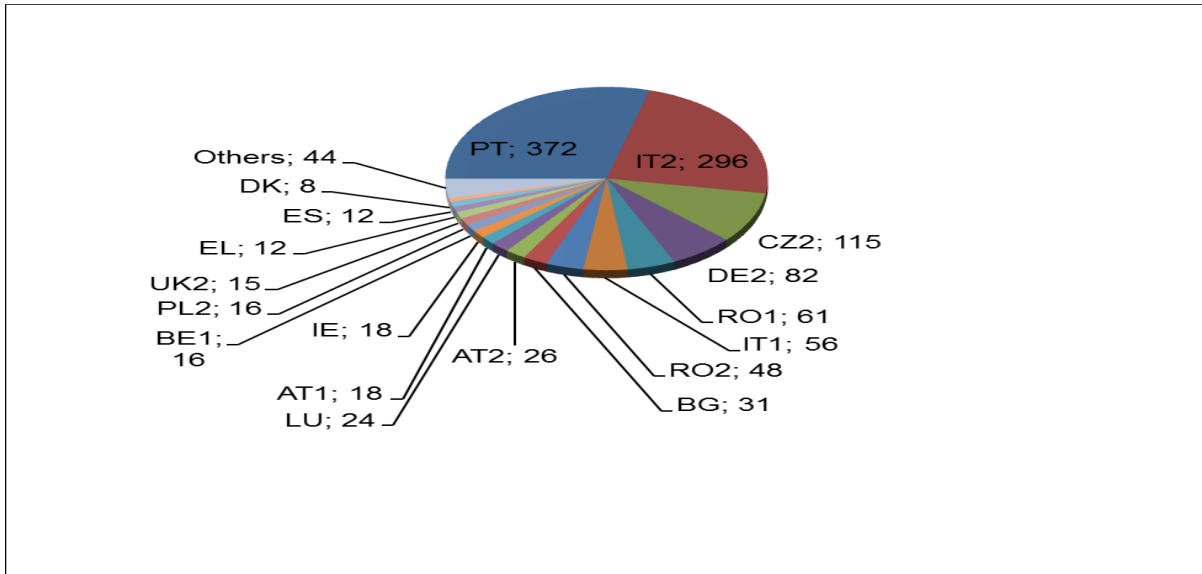
Gegevens over het mechanisme voor vroegtijdige waarschuwing

Gemotiveerde adviezen per parlementaire kamer (2010-2013)¹⁷

¹⁷ Parlementen/kamers met vijf of minder gemotiveerde adviezen samengevat in "Overige": 5 gemotiveerde adviezen: CY, IT1; 4 gemotiveerde adviezen: DK, RO1; 3 gemotiveerde adviezen: BE1, CZ1, CZ2, DE1, EL, FI, PT, SK; 2 gemotiveerde adviezen: AT1, BE2, BG, IE*, IE1, LV; 1 gemotiveerd advies: EE, FR1, HU, IE2, NL*, SI1; 0 gemotiveerde adviezen: HR, SI2 (*= gezamenlijk door beide kamers).

Bijdragen per parlementaire kamer (2010-2013)¹⁸

¹⁸ Parlementen/kamers met vijf of minder bijdragen samengevat in "Overige": 5 bijdragen: PL1; 4 bijdragen: CY; CZ1, EE, LT, UK1; 3 bijdragen: FR2, NL2; 2 bijdragen: FI, FR1, MT, NL1; 1 bijdrage: BE2; DE1, HU, LV, SE; 0 bijdragen: HR, SI1, SI2, SK.

BIJLAGE V

ECPOD

A. Thema's waarover politieke organen en administratieve diensten van het Europees Parlement in 2013 het ECPOD-netwerk om vergelijkende gegevens heeft verzocht:

- Kantoormeubilair en ICT-uitrusting voor leden
- Externe betrekkingen van parlementen
- Inbreuk op het subsidiariteitsbeginsel – artikel 8 van Protocol nr. 2 bij het Verdrag van Lissabon, bepalingen ten aanzien van parlementen
- Wettelijke verplichtingen met betrekking tot de beëindiging van arbeidscontracten van assistenten
- Namen van vrouwelijke parlementsleden in de EU
- Regels voor het aantreden als lid van een nationaal parlement
- Vergelijking van auditadviezen door hoge controle instanties in het kader van de parlementaire controle op de uitvoering van nationale begrotingen (nu met de documenten)

B. Seminars en statutaire vergaderingen van het ECPOD in 2013

Evenement	Plaats	Datum
Seminars in 2013		
"Delen van ervaringen en oplossingen voor een op ICT gebaseerd Parlement"	Baku	28-29 november
"Moderne technologieën ter ondersteuning van parlementaire werkzaamheden – tradities en uitdagingen"	Sint Petersburg	19-21 september
"Nieuwe begrotingskaders"	Wenen	20-21 juni
Procedures en praktijken voor debatten over en goedkeuring van nationale langetermijnstrategieën in parlementen	Tallinn	30-31 mei
"Parlementaire bibliotheken en archieven en hun rol in de instandhouding en conservering van het historische en culturele erfgoed van hun landen"	Parijs	31 mei - 1 juni
Seminar "Parlementen op het Net XI – verwezenlijken van het digitale parlement"	Londen	2-3 mei
"Parlementair onderzoek en de pluraliteit van de voor parlementsleden beschikbare informatiebronnen"	Praag	3-5 april
Statutaire vergaderingen in 2013		
Jaarlijkse conferentie van de correspondenten	Warschau	17-19 oktober
Vergadering van het Uitvoerend Comité;	Wenen	12-13 september
Vergadering van het Uitvoerend Comité;	Stockholm	21-22 maart

**Dit is een publicatie van het
Directoraat voor betrekkingen met de nationale parlementen
Directoraat-generaal presidium
Europees Parlement
<http://www.europarl.europa.eu/webnp/>**